

Г. Смойловська,

к.фарм.н., доцент кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та технології ліків ФПО
Запорізького державного медичного університету

науковий керівник - О. Мазулін,

д.фарм.н., професор, завідувач кафедри фармакогнозії, фармацевтичної хімії та технології ліків ФПО

Запорізького державного медичного університету,

м. Запоріжжя

e-mail: smoilovskaj@ukr.net

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДВИЩЕННІ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРОВІЗОРІВ

Одним з головних факторів, що впливають на якість наданої фармацевтичної допомоги, виступає рівень кваліфікації фахівців фармацевтичної галузі. Сучасна практична фармація потребує у провізорів не тільки володіти спеціальними знаннями у галузі фармації, але й проявляти такі якості, як гнучкість, доброзичливість, самостійність, бути творчою особистістю, що вміє вирішувати нові завдання, прогнозувати результат їх рішень і брати відповідальність за їх наслідки.

Важливою особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є його інформатизація, що віддзеркалюється у професійній діяльності людей та в створенні інформаційних продуктів і ресурсів, здійсненні інформаційної взаємодії засобами Інтернет мережі. У зв'язку з цим стають більш запитані фахівці, що володіють системними знаннями в галузі інформаційно-комунікаційних технологій, які здатні застосовувати їх у своїй професійній діяльності.

Підготовка провізорів на даному етапі вимагає пошуку нових шляхів організації навчального процесу. Розвиток науки та реформування вищої фармацевтичної освіти безпосередньо пов'язане з потребою підвищення якості підготовки провізорів не тільки під час навчання у ВУЗі, але і після його закінчення на рівні післядипломної освіти [3].

ІТ-технології можуть використовуватися в декількох варіантах. У найбільш простому випадку навчальний процес йде за загальними методиками викладання, а інформаційні технології застосовуються тільки для проміжного контролю знань у вигляді тестування на всіх етапах проведення навчання для оцінки ефективності отриманих знань. У той же час провізор зобов'язаний бути готов до великого об'єму самостійної роботи та самовдосконалення з використанням різноманітних інформаційно-освітніх технологій. Вони повинні знати порядок збору, зберігання, пошуку, обробки, перетворення, поширення інформації в медичних та фармацевтичних системах, використання інформаційних комп'ютерних систем в медицині та охороні здоров'я; вміти користуватися навчальною, науковою, науково-популярною літературою, мережею Інтернет для професійної діяльності; володіти базовими технологіями перетворення інформації (текстові, табличні редактори, пошук в мережі Інтернет).

На даний час одним з найбільш затребуваних спрямувань у навчанні провізорів у системі післядипломної освіти є дистанційне навчання. Дистанційне навчання - сукупність освітніх технологій, при яких цілеспрямована взаємодія особи, що навчається, та викладача, здійснюється незалежно від місця їх знаходження та розподілу в часі, на основі педагогічно організованих інформаційних технологій, насамперед з використанням засобів телекомунікацій та телебачення. Дистанційна освіта дозволяє повною мірою використовувати сучасні засоби передачі освітньої інформації та управління навчальним процесом. Крім того, система дистанційної освіти справляє позитивний вплив на розвиток навчального закладу, так як дозволяє розвиватися

відповідній інфраструктурі, що задовольняє знову виникаючі потреби, повну оснащеність навчально-методичними посібниками, комп'ютерною та телекомунікаційною технікою і технологіями.

Така система освіти має певні переваги, дає свободу вибору та рівноправну можливість отримання освіти для всіх категорій громадян з індивідуалізованим підходом до процесу навчання. Навчання носить відкритий творчий характер з використанням інноваційних підходів і забезпечений вільним доступом до інформаційних ресурсів, що дає можливість підвищувати конкурентоспроможність фахівця на ринку праці.

Необхідно помітити й існуючі недоліки, пов'язані з відсутністю особистого спілкування з викладачем і між учнями; вимогами до самоорганізації; та відсутністю технологій та телекомунікаційних інфраструктур. Для можливості дистанційного навчання, особі необхідно мати відповідне оснащення (комп'ютер з виходом в Інтернет) і навички користувача персонального комп'ютера та вміння орієнтуватися в мережі Internet.

Розробка електронного навчального наповнення для дистанційного навчання вимагає специфічних знань, не достатньо старань викладача, який формує конспект лекції та відповідні тестові завдання для проведення контролю знань. Для створення якісних навчальних курсів повинні бути задіяні педагогічні дизайнери, програмісти, фахівці зі створення віртуальних просторів, відеомонтажу, анімації та т.п.

А. А. Андрєєв виділяє п'ять моделей організації учбового процесу дистанційного навчання, де за основу класифікації взято засоби надання учбових матеріалів [1].

1. Модель «кейс-технології» дистанційного навчання (друковані учбові посібники, комп'ютерні програми, аудіо, відео, що надається очно).

2. Модель кореспондентського навчання (друковані учбові посібники, комп'ютерні програми, аудіо, відео, передані за допомоги пошти).

3. Радіотелевізійна модель навчання (гіпертекст, гіпермедіа, аудіо, відео за рахунок телебачення, радіо-транслявання).

4. Модель мережевого навчання (учбово-методичний матеріал в електронній формі через інтернет).

5. Модель мобільного персонального портативного комп'ютера (учбово-методичний матеріал в електронній формі, що об'єднана очною формою, ТВ-інформ, Інтернетом).

Найперспективнішою у даний час є технологія з використанням можливостей Інтернету, для реалізації якої ВУЗом має бути створений спеціальний портал, через який провізори у зручний для них час отримують доступ до навчально-методичних матеріалів і проходять контрольні заходи. Однією з основних проблем інтернет-навчання є проблема аутентифікації користувача при перевірці знань. Аутентифікація - процедура пізнання користувача при зверненні до ресурсів. Для цього при зачисленні на навчання провізорів проводиться створення облікового запису та проведення авторизації, що дозволяє проводити ідентифікацію користувача. Але, в той же час, не можна достовірно визначити ступень достовірності відповідей саме того слухача, який вийшов при авторизації.

Вибір моделі, за якою буде проводитися навчання у кожному конкретному випадку, повинен враховувати їх відповідність можливостям осіб, яких навчають, і особливостям викладання предмета. У той же час, необхідно враховувати, що якісна підготовка фахівців неможлива без проведення певної кількості занять на кафедрі (близько 20-30%), при безпосередньому спілкуванні викладача та провізора-інтерна, що дає можливість оцінити рівень знань кожної особи та внести корективи при подальшому проведенні занять. Решта робочого матеріалу, підготовленого лектором і забезпеченого необхідною кількістю ілюстрацій, гербаріїв і т.п., розміщується на сайті кафедри разом з матеріалом для його самостійного вивчення.

Процес організації та використання інформаційно-освітнього середовища при проведенні занять з фармакогнозії у провізорів складається з взаємозв'язаних частин:

- 1) розробка навчальних матеріалів для проведення занять на базі кафедри;
- 2) розробка навчальних матеріалів для проведення комп'ютерних дистанційних занять;
- 3) створення програмних засобів автоматизації всіх етапів навчального процесу;
- 4) визначення підрозділів, відповідальних за впровадження інформаційних технологій;
- 5) підготовка викладачів до використання інформаційних технологій у навчальному процесі;
- 6) організація постійної взаємодії між викладачами та учнями для забезпечення дистанційного навчального процесу;
- 7) розробка технологій зберігання й обробки отриманої інформації з можливістю подальшого коригування отриманих знань;
- 8) на даний час не запропоновано оптимальних технологічних рішень для аутентифікації, тому більшість дистанційних програм передбачає очну екзаменаційну сесію.

Впровадження дистанційної технології освіти передбачає використання сучасного та постійно оновлюваного обладнання та технологій, що динамічно розвиваються. До освітніх методик, найбільш пристосованих для використання у дистанційному навчанні, відносять: відео- та мультимедіа-лекції; електронні підручники; комп'ютерні навчальні і тестуючі системи; консультації та тести з використанням телекомунікаційних засобів; відеоконференції [2]. Тому викладач повинен постійно підтримувати навчальну діяльність провізорів шляхом контролю усіх етапів навчання, своєчасним проведенням консультацій, тому що якісне навчання без зворотного зв'язку і постійного діалогу між педагогом і провізором неможливо.

Для найбільш повного застосування порталу потрібно розробити здійснення таких функцій:

- подавати заявки на навчання;
- проходити дистанційне навчання і тестування;
- знайомитися з базами знань (додатковими навчальними та іншими матеріалами);
- переглядати статистику навчання;
- брати участь в опитуваннях;
- отримувати (при необхідності) консультації;
- викладачі у свою чергу можуть також переглядати дані про навчання своїх учнів.

Досвід застосування інформаційних технологій у навчальному процесі при підготовці провізорів дозволяє говорити про переваги подібних форм організації навчального процесу. Зниження тимчасових і просторових бар'єрів в розповсюдженні інформації пов'язано зі зростанням інтенсивності навчального процесу, а використання інтернету дає можливість тиражування навчальної інформації та її доставки. Навчання при цьому стає інтерактивним, зростає значення самостійної роботи осіб, що навчаються, посилюється інтенсивність учбового процесу.

Список використаних джерел

1. Андреев А.А., Солдаткин В.И. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация/ А.А. Андреев, В.И. Солдаткин.– М.: Издательство МЭСИ, 1999. – 196 с.
2. Деменкова Т.А. Проектирование систем дистанционного обучения с элементами аппаратной поддержки : учеб. пособие / Т.А. Деменкова. - М. : - МИРЭА, 2009. - 175 с.
3. Информационно-коммуникативная среда в системе непрерывного профессионального развития медицинских кадров / С.А. Блащенко, Д.Е. Овчинников, М.И. Береславский и др. // Медицинское образование и профессиональное развитие. – 2011. – № 1. – С. 23 – 30.